

Huszti Péter

A közönség meghatározó

Huszti Péter ismert, népszerű színész, a főiskolán a színházi főtanszak vezetője. Egy idő óta rendez is. Pénteken mutatják be a Riviéra című Molnár Ferenc-darabot a Madách Kamarában, amelyet ő állít színpadra.

Őn Várkonyi-tanítvány volt. Mesterének most reneszánsza van. Amikor Balázsovits Lajos a Játékszín igazgatója lett, azt mondta, hogy az ő nyomdokain akar haladni. A Művész Színház vezetői is hasonló módon nyilatkoztak. Mi lehet az, ami Várkonyi személyiségéből, törekvéseiből ma fontos?

Zseniális, izig-vérig színházi ember volt. Szellemes és gyors, jól tudott kapcsolatokat teremteni, darabot, írókat választani. Toporzékolóan gyűlölte a szentimentalizmust, a nyavalygást, a lassúságot. Imádta a sikert, és sikeres is volt. Ezért szerették és gyűlölték őt.

A főiskola elvégzése után hívta önt a Vigbe, miért választotta mégis a Madách Színházat?

Ez rejtély. Várkonyi pedig főszerepet is ajánlott. De a rajongásom mellett valószínűleg tartottam is tőle. Nem voltam benne biztos, hogy azt a tempót, amit diktál, bírom-e. Nem szerettem sokat kísérletezni az emberekkel. Akit egyszer „cjtett”, azzal többet nem foglalkozott. A főiskolán az ő rostavizsgái voltak a legfélelmetesebbek. Miután a Madáchba szerződtem, két évig

nem fogadta a köszönésemet. Amikor viszont szüksége volt rám, akkor elfelejtette a sérelmeit. Három előadásban is megnézett, a II. Lajos király után köszönés nélkül kivágta az öltözőm ajtaját, és fejemhez vágott – a szó szoros értelmében – egy forgatókönyvet, ami számomra filmfőszerepet tartalmazott. Így kezdődött az együttműködésünk.

A közönség szinte mindig szerette, amit Várkonyi csinált, a kritikának viszont gyakran voltak fenntartásai a munkáival szemben.

Meglepett, hogy ezt az „élet császárat” ez mennyire tudta bántani.

A Madách Színházzal nem hasonló a helyzet? Gyakran még a pótszékek is elkelnek, olyan sikeresek az előadások, de a szakma, a kritika közel sem tartja ilyen jónak a társulat teljesítményét.

A Vigben és a Madáchban egyaránt sikeres szerző volt Gorkij, Csehov, Ibsen, Shaw, Shakespeare, Németh László, Sütő András, Háy Gyula, Miller. Most már sem a Vig, sem a Madách nem lenne sikeres csak a fenti szerzők műveiből összeállított évaddal.

Amikor Kerényi Imrét kinevezték a Madách élére, és ön lett a Kamaraszínház művészeti vezetője, olyan népszínházi programot hirdetnek, amelynek alappilléret alkothatták volna az előbb említett szerzők művei. Ön például azt mondta,

Magy a Madách Kamarában főleg fiatal magyar írók darabjait szeretné játszani. Emiatt még új dramaturgot is fölvet. Mégis, a Madách Kamara már csak bulvárdarabokat játszik, fiatal magyar szerzők műve egyáltalán nincs műsoron. Mi ennek az oka?

Megpróbáltuk azt csinálni, amit ígértünk. A magyar drámához engem szoros szálak fűznek. Színészi pályám meghatározó állomásai voltak Németh László, Sütő András, Illés Endre, Szabó Magda, Karinthy Ferenc, Görgey Gábor drámái. A Madách Kamarában megrendeztem Görgey Gábor Komám-asszony, hol a stukkerét, Békés Pál A női partórség szeme láttára... című művét, és színre vittük a Hoppárézimit. Miután meghirdettük, hogy a Madách Kamara a magyar drámák színháza lesz, kitűztük négy-öt magyar darab bemutatóját. Én mindegyikben hittem, a mai napig is hiszek, de a közönség nem akarta csak ezeket látni. Ez az épület, ezek a falak, ez a társulat nem visel el egy ilyenfajta programot.

Nem elképzelhető, hogy ezeket az itteni hagyományoktól eltérő játékmódot igénylő darabokat is úgy adták elő, ami itt megszokott? Emiatt új közönséget nem sikerült meghódítaniuk, a Madách publikuma viszont nem szerette ezeket az előadásokat.

Nemrég írták rólunk, hogy a Madách Színház úgy játszik, mint a Madách Színház. És ez valószínűleg így van.

De mit jelent ez? Az egykori vígszínházi stílusról igen sokat beszélnek. Van Madách színházi stílus is?

Tagadhatatlan, hogy a Madách nem a szakmának, nem a kritikának, hanem a közönségnek játszik. Ez a Madách persze már régen nem az a színház, ahová én annak idején szerződtem. Úgy érzem, nincs Madách színházi stílus. Ez a stílusa! Minden előadás más. A Tájfunt például igen fontos előadásnak tartom. Ezt a művet én nem tudom jobban színpadra állítani, mint ahogy rendezni tudok.

Mégis többen leírták, ezt a munkáját jobbnak tartják, mint sok másikat.

Ezt nem várták tőlem és a Madách Színházról. Pedig ez is én vagyok. Megpróbáltam egy kicsit mást csinálni, mint amit rendszerint csinálunk.

Csak az ilyen kitörések után mintha mindig visszaállnának a régi kerékvágásba...

A Madách Kamarában minden előadás pót-székes házzal megy, a Tájfunt kivéve. Nálunk egy nyolelvanszázalékos ház már szokatlannak számít. Hogy ennek az előadásnak – bár sikere van – ilyen a látogatottsága, mutatja, az emberek mást várnak a produkcióinktól. Azt a Lear király-előadást, ami hidegebb, kegyetlenebb volt, megpróbált „lemenni a mocsokba”, törzsközönségünk elutasította. Molnártól Az ördögöt fantasztikusan élvezték a keserű ironiájával együtt, az Üvegcipőnek a józsefvárosi koszlottságát már nem szerették. Kétségtelen, hogy a közönség a nagyszínházak esetében befolyásolja a műsortervet.

Ez azt jelenti, hogy nem művészi meggyőződésük szerint dolgoznak?

Aki rosszul érzi magát, az elmegy. Mácsai Pál például ezt tette, és én támogattam a tervét. Sok jó szerepet kapott, és változatlanul játszik itt. Más színházakból mások meg idejönnek. Én nem azért nem mentem el, mert kényelmes voltam, félttem, hanem mert úgy gondoltam, van még mondanivalóm, és mert ebben a színházban mindig is művészi függetlenséget élveztem. Nem kell mindenhol azonosulni ott, ahol az ember dolgozik. Úgy érzem, különböző csoportosulások alakulnak ki színházakon belül, nincsenek már olyan egységes társulatok, mint régen.

Egy bírálója azt írta, bár az alkata, a képességei arra predesztinálták, hogy igazi hősszínészé váljon, mégis elment a saját lehetőségei mellett. Egyetért ezzel?

Nem olvastam a cikket. Gondolom, a kritikusnő nem tartozik a rajongóim közé. Bizonyos kritikuskok részéről az elfogultság velem és a Madách Színházzal kapcsolatban nagyon régi. A Hamletet, a Lóvá tett lovakokat, a Makrancos hölgyet, az Othellót nemcsak sikeres, de igen jó előadásoknak is

tartom. Ugyanígy a II. Lajost, a Peer Gyntöt, a Cyránót vagy a Mégis, kinek az életé?-t, a Csehov- és Shaw-darabokat. Ezek nem voltak elszalasztott lehetőségek. Biztos, hogy egy kicsit kifáradtunk, mint idővel minden társulat, de nem lehet azt mondani, hogy amit csináltunk, az csupán ígéret volt.

Őn a színházi főtanszak vezetője a főiskolán. Bevezettek egy új felvételi módszert. Több napot töltenek együtt a jelentkezőkkel, csak ezután döntenek a sorsukról. Ez megújulási szándékot mutat. De tanítaniuk nyilván nem azt kell, amibe, mint mondja, maguk is belefáradtak...

Bátran mondhatom, hogy a főiskolán komoly és lelkiismeretes munka folyik. Persze sokan kritizálnak minket azért, hogy nem tanítjuk a legmodernebb irányzatokat. Nekünk azonban erős, biztos alapokat kell adnunk. A színészmesterséget kell megtanítanunk, aminek birtokában végzett növendékeink eldönthetik, hogy milyen típusú színházhoz kötik az életüket.

Tény, hogy bármennyi színészképző stúdió alakult is, a főiskola primátusa megmaradt...

Pedig jó volna, ha valóban lenne konkurenciánk, működneek olyan akadémiák, amelyek a miénkkel egyenértékű diplomát adnának, ez minket is jobb munkára sarkallna.

Mondta: többen sérelmezik, hogy nem tanítják eléggé a modern irányzatokat. De sokak szerint éppenséggel frakkot viselni, társalgási darabban teát inni, kosztümben felállni, leülni sem tanulnak meg a növendékek.

A fiatalok tényleg kevésbé tudnak egy Molnár Ferenc-darabban „stílszerűen” viselkedni. Mi ezt még megtanultuk Ajtay Andortól, Mensárosától, Gábor Miklóstól, Tolnay Kláritól. A Riviéra, amelynek a próbái most folynak, sem arra lesz példa, miként kell frakkot hordani. De tény, hogy sokat foglalkoztunk azzal, hogyan kell létezni egy Molnár-darabban. A jelmezviseletet, a maszkkészítést száműzték a főiskoláról. Ezeket a tudományokat újra kell majd tanítani; ezeknek az ismereteknek a hiánya gondot okoz például a Riviéra próbáin is.

Miért vették elő most ezt a Molnár-darabot?

Mert sok, ma is szorongató kérdést fölvet. Többek között azt, hogy mit jelent magyarul lenni. Mit jelent ugyanez Amerikában és mit jelent, amikor hazajön az ember? Mitől lesz valakinek önbizalma és mitől veszti el valaki a hitét önmagában is? Ha ezekre a kérdésekre a közönség reagál, akkor találtunk egy „új” magyar darabot, és megmutatjuk Molnár Ferencnek azt az arccát, amit kevesen ismernek.